

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на проект освітньо-наукової програми «Військове управління» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 253 Військове управління (за видами збройних сил) Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

Проект Освітньо-наукової програми відповідає Закону України «Про вищу освіту», Постановам Кабінету міністрів України №261 від 23.03.2016 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», №1341 від 23.11.2011 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» та Проекту Стандарту вищої освіти щодо підготовки на третьому «освітньо-науковому» рівні вищої освіти докторів філософії у галузі «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю «Військове управління (за видами збройних сил)».

В освітньо-науковій програмі містяться відомості щодо: профілю освітньо-наукової програми «Військове управління» зі спеціальності 253 Військове управління (за видами збройних сил), переліку компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність, форми атестації здобувачів вищої освіти, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програм, матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-наукової програми.

Під час ознайомлення були сформувані наступні зауваження:

1. Інтегральна компетентність потребує коректування відповідно до наказу МОН №600 (у редакції наказу №584 від 30.04.2020);
2. Загальні компетентності не в повній мірі відображають вимоги до підготовки на третьому «освітньо-науковому» рівні вищої освіти;
3. Розділ «Форма атестації» потребує доопрацювання.

Рекомендації щодо покращення змісту Освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)»:

1. Сформувати інтегральну компетентність з урахуванням вимог наказу МОН №584 від 30.04.2020;
2. Переосмислити та доопрацювати загальні компетентності відповідно до особливостей підготовки на третьому «освітньо-науковому» рівні вищої освіти;
3. Доопрацювати розділ «Форма атестації» в питаннях відповідності рекомендаціям щодо структури цього розділу.

Висновок: Проект Освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії» за третім

(освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» відповідає вимогам до освітньо-наукових програм, має свою унікальність, задовольняє інтереси здобувачів за цією спеціальністю.

Директор Департаменту військової освіти і науки

Міністерства оборони України

доктор технічних наук, професор,

заслужений працівник освіти України

30 листопада 2020 р.

Володимир МІРНЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

**на проект освітньо-наукової програми «Військове управління»
для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань
25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»
за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)»,
начальника кафедри військово-соціального та психологічного
забезпечення оперативного-тактичного факультету Національної академії
Національної гвардії України доктора наук з державного управління,
професора полковника БЄЛАЯ Сергія Вікторовича**

Проект освітньо-наукової програми відповідає Закону України «Про вищу освіту», Постановам Кабінету міністрів України № 261 від 23.03.2016 року «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та № 1341 від 23.11.2011 року «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» та Проекту Стандарту вищої освіти щодо підготовки на третьому «освітньо-науковому» рівні вищої освіти докторів філософії у галузі «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю «Військове управління (за видами збройних сил)».

В освітньо-науковій програмі містяться відомості щодо: профілю освітньо-наукової програми «Військове управління» зі спеціальності 253 «Військове управління (за видами збройних сил)», переліку компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність, форми атестації здобувачів вищої освіти, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програм, матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-наукової програми.

Під час ознайомлення були сформовані наступні зауваження:

1. Відсутні рекомендовані теми (напрями) досліджень;
2. Не описана міжнародна кредитна мобільність.

Рекомендації щодо покращення змісту освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)»:

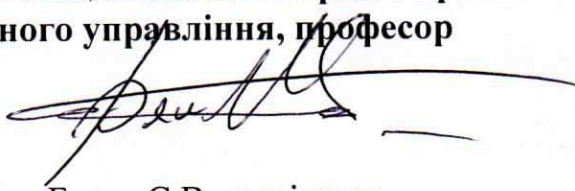
1. Включити розділ з рекомендованими темами (напрямами) досліджень;

2. Описати міжнародну кредитну мобільність.

Висновок: проект освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» відповідає вимогам до освітньо-наукових програм, має свою унікальність, задовольняє інтереси здобувачів за цією спеціальністю.

**Начальник кафедри військово-соціального та психологічного забезпечення оперативного-тактичного факультету
Національної академії Національної гвардії України
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Сергій БЄЛАЙ

Підпис полковника Бєлая С.В. засвідчую

**Перший заступник начальника Національної академії
Національної гвардії України з навчально-методичної та
наукової роботи
доктор технічних наук, професор
генерал-майор**

Олександр МОРОЗОВ

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на проект освітньо-наукової програми "Військове управління"
третього (освітньо - наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора
філософії спеціальності 253 Військове управління (за видами збройних сил)
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

Представлений проект освітньо-наукової програми за своїм змістом та обсягом освітньої складової, що складає 40 кредитів ЄКТС, відповідає вимогам Закону України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 №1556-VII (зі змінами) та постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Наповнення освітньої складової та послідовність викладання дисциплін проекту освітньо-наукової програми свідчать про її спрямованість на формування у здобувачів всіх умінь та навичок, які передбачені 8 кваліфікаційним рівнем Національної рамки кваліфікацій.

Проект освітньо-наукової програми має чітку структуру, зокрема, необхідний профіль із загальною інформацією про програму, мету, профіль випускника, перелік компетентностей випускника, програмні результати навчання, кадрове, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення реалізації програми, структурно-логічну схему, форми атестації і оцінювання здобувачів та форми оцінювання.

До того ж, представлений проект освітньо-наукової програми містить логічну взаємопов'язану систему обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, спрямованих на досягнення передбачених результатів навчання. Вибіркові освітні компоненти представлені достатньою кількістю різноманітних навчальних дисциплін, що сприятиме формуванню індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти.

Оскільки випускники ад'юнктури можуть призначатися як для заміщення наукових, так і науково-педагогічних посад проектом освітньо-наукової програми передбачено проведення наукової або педагогічної практики (в обсязі 4 кредитів ЄКТС) за вибором ад'юнкта.

Водночас, за результатами ознайомлення з проектом освітньо-наукової програми слід відмітити кілька зауваг.

По-перше, зазначені в проекті особливості освітньо-наукової програми недостатньо підкреслюють її унікальність та відображають специфіку спеціальності «Військове управління».

По-друге, зважаючи на курс України на євроатлантичну інтеграцію в освітньо-науковій програмі, на жаль, не зазначено особливості підготовки

здобувачів вищої освіти з урахуванням процедур прийняття рішень за стандартами НАТО.

Враховуючи вищезазначені зауваги рекомендується особливості освітньо-наукової програми пов'язати зі специфікою спеціальності «Військове управління», зокрема, зробити акцент на її багатoproфільності, оригінальному концептуальному підході, що враховує стратегічний курс країни на євроатлантичну інтеграцію та забезпечує цілісність підготовки фахівців, здатних вирішувати значущі проблеми у сфері військового управління.

Висновок. Проект освітньо-наукової програми "Військове управління" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 253 Військове управління (за видами збройних сил) відповідає встановленим вимогам, має комплексний та цільовий підхід до підготовки кваліфікованих науково-педагогічних і наукових кадрів та може бути рекомендований до ухвалення Вченою радою Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Начальник кафедри бронетанкової техніки
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
доктор технічних наук, старший науковий співробітник

полковник

О. КУПРІНЕНКО

18.11.2020

Підпис полковника Купріненко О.М. засвідчую.

Начальник відділу персоналу та стройового

підполковник

С. ГЛАДЕНЮК

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на проєкт Освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти «доктора філософії» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти у галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» заступника начальника (заступника декана) факультету підготовки керівних кадрів з навчально-методичної роботи Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, доктора військових наук, професора КУПРІЄНКА Дмитра Анатолійовича

Проєкт Освітньо-наукової програми (далі – ОНП) відповідає Закону України «Про вищу освіту», Постановам Кабінету міністрів України № 261 від 23.03.2016 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та № 1341 від 23.11.2011 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019 та № 519 від 25.06.2020) та Проєкту Стандарту вищої освіти щодо підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти докторів філософії у галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)».

Проєкт ОНП розроблено авторитетною робочою групою із залученням представників від різних категорій стейкхолдерів: з числа науково-педагогічного та наукового складу, замовника та здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні.

У проєкті ОНП містяться необхідні відомості, зокрема щодо: профілю освітньо-наукової програми, переліку компонент освітньо-наукової програми та їх логічної послідовності, форм атестації здобувачів вищої освіти, відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми, забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-наукової програми.

За результатами ретельного аналізу проєкту ОНП можна сформовані рекомендації для її удосконалення:

1. Предметну область рецензованої ОНП висвітлено дещо обмежено – лише як найменування галузі та спеціальності. Разом із тим, в умовах відсутності відповідного стандарту вищої освіти, при підготовці контенту цього пункту було б доцільно скористатися вимогами «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (затверджено Наказом МОН України від 01.06.2017 № 600, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.20120 № 584 <https://cutt.ly/Vg4pmfb>), а також «Керівництва до Міжнародної

стандартної класифікації освіти» (2013) (n. (5)15, <https://cutt.ly/Bg4pW29>), згідно яких при описі предметної області визначаються: об'єкт(и) вивчення та/або діяльності; цілі навчання; теоретичний зміст предметної області; методи, методика та технології, якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці; інструменти та обладнання, які випускник має бути здатний застосовувати і використовувати в професійній діяльності.

2. При визначенні орієнтації ОНП доцільним було б коротко охарактеризувати її наукову орієнтацію та професійні акценти.

3. При формулюванні інтегральної компетентності в умовах відсутності відповідного Стандарту вищої освіти, згідно «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (затверджено Наказом МОН України від 01.06.2017 № 600, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.20120 № 584 <https://cutt.ly/Vg4pmbfb>) варто конкретизувати до галузі діяльності випускника на ОНП положення статті 5 Закону України «Про вищу освіту», в якій, зокрема, передбачено здобуття особою на освітньо-науковому рівні вищої освіти «теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення».

4. Конструктивно було б навести короткий опис моделі вибору здобувачем вибіркового освітніх компонентів ОНП.

Висновок: Рецензований проєкт Освітньо-наукової програми «Військове управління» для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» загалом відповідає вимогам до освітньо-наукових програм, має свою унікальність, задовольняє інтереси здобувачів за цією спеціальністю, замовника, науково-педагогічного та наукового складу. Врахування вище наведених рекомендацій може позитивно вплинути на реалізацію ОНП.

Заступник начальника (заступник декана) факультету підготовки керівних кадрів з навчально-методичної роботи Національної академії Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького, доктор військових наук, професор
полковник

Дмитро КУПРІЄНКО

